

Tinne Van der Straeten

Minister van Energie

FPS Economy, S.M.E.s, Self-employed and Energy

Openbare raadpleging over het voorgestelde model voor de regulering van het vervoer van waterstof via pijpleidingen

25 januari 2022

Inhoudsopgave

Afkortingen	3
Lexicon	3
1. Inleiding	5
2. Algemene context	5
2.1. Waterstofnetwerken	5
2.2. Regulerende context	6
3. Doelstellingen	9
4. Beoogd regelgevend model	10
4.1. Hydrogen network operator (HNO)	10
4.1.1. Rol en verantwoordelijkheden	10
4.1.2. Verticale ontvlechting	10
4.1.3. Horizontale ontvlechting en scheiding van rekeningen	11
4.1.4. Certificering van kandidaat-HNO's	11
4.1.5. Aanduiding van de HNO	11
4.2. Vrijstellingen en overgangsmatregelen	12
4.2.1. Directe leidingen	12
4.2.2. Bestaande waterstofnetwerken	13
4.3. Principes voor regulering van import en opslag	14
4.3.1. Import	14
4.3.2. Opslag	15
4.4. Netwerkontwikkelingsplan	15
4.5. Netwerktarieven	16
4.6. Vergoeding en kasstromen	16
4.6.1. Verdeling van inkomsten	16
4.6.2. Regulatory account	17
4.7. Gaskwaliteitsnorm	18
4.8. Productie- en leveringsvergunningen	18
4.9. Rol van de regulator	18
5. Openbare raadpleging	19
6. Volgende stappen	20

Afkortingen

HNO	Hydrogen Network Operator
ISO-model	Model met "Independent System Operator"
ITO-model	Model met "Independent Transmission Operator"
OU-model	Model met "Ownership unbundling"
NOP	Netwerkontwikkelingsplan
RAB	Regulatory Asset Base
TPA	Third-Party Access
TSO	Transmission System Operator

Lexicon

TPA (Third-Party Access): TPA opleggen aan een infrastructuur impliceert dat de toegang tot die infrastructuur aan elke actor die daar om verzoekt op transparante en niet-discriminerende voorwaarden moet worden aangeboden, binnen de grenzen van de beschikbare capaciteit. De toegangsvoorwaarden kunnen ofwel via onderhandelingen tot stand zijn gekomen (onderhandelde TPA), ofwel gereguleerd zijn (gereguleerde TPA).

- **Onderhandelde TPA:** De regulator stelt de algemene richtsnoeren vast die de infrastructuurbeheerder moet volgen om aan de TPA-eisen te voldoen. Deze methodologie kan de criteria en technische kenmerken omvatten om de prijs en de toegangsvoorwaarden te differentiëren, naast maxima voor het rendement van investeringen die door de uitbating van dergelijke infrastructuur worden gegenereerd;
- **Gereguleerde TPA:** de regulator stelt een tariefmethodologie vast die bepaalt welke aanpak wordt gehanteerd voor het in rekening brengen van de toegang tot de infrastructuur. De infrastructuurbeheerder legt een tariefvoorstel ter goedkeuring voor aan de regulator, gebaseerd op debietprognoses, inkomstenprognoses en een geraamd rendement op de investeringen.

Unbundling: De term "unbundling (of "ontvlechting") verwijst naar de scheiding van activiteiten uitgeoefend door een beheerder van een energietransmissie-infrastructuur van andere activiteiten. Meer specifiek heeft verticale ontvlechting betrekking op de ontvlechting van de infrastructuurbeheerder van de activiteiten van productie en levering van energie, en horizontale ontvlechting op de scheiding van transmissieactiviteiten van verschillende energiedragers.

OU-model: Een "ownership unbundling"-model is een verticaal ontvlechtingsmodel waarbij de infrastructuurbeheerder tevens de eigenaar is van de infrastructuur. De infrastructuurbeheerder mag geen zeggenschap hebben over en/of gecontroleerd worden door personen (natuurlijke en/of rechtspersonen) met belangen in de productie en/of levering van energie. Dit model werd voor het vervoer van aardgas vastgelegd in Richtlijn 2009/73/EG.

ISO-model: Een "Independent System Operator"-model is een verticaal ontvlechtigingsmodel waarbij het beheer van een infrastructuur die in het verleden in handen was van een verticaal geïntegreerde onderneming, wordt overgedragen aan een onafhankelijke beheerder. De infrastructuurbeheerder mag geen zeggenschap hebben over en/of gecontroleerd worden door personen (natuurlijke en/of rechtspersonen) met belangen in de productie en/of levering van energie. Het verticaal geïntegreerde bedrijf blijft eigenaar van de infrastructuur. Dit model werd voor het vervoer van aardgas vastgelegd in Richtlijn 2009/73/EG.

ITO-model: Een "Independent Transmission Operator"-model is een verticaal ontvlechtigingsmodel waarbij het beheer van infrastructuur die in het verleden in handen was van een verticaal geïntegreerd bedrijf, wordt overgedragen aan een onafhankelijke beheerder. De beheerder is een dochteronderneming van de verticaal geïntegreerde onderneming. Zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de verticaal geïntegreerde onderneming wordt gewaarborgd door verschillende maatregelen op het gebied van governance en informatie-uitwisseling. Het verticaal geïntegreerde bedrijf blijft eigenaar van de infrastructuur. Dit model werd voor het vervoer van aardgas vastgelegd in Richtlijn 2009/73/EG.

RAB: De "Regulatory Asset Base" is een register van alle gereguleerde infrastructuur van een netwerkbeheerder. De contante waarde van elk activum wordt geregistreerd en jaarlijks afgeschreven. De som van de contante waarden van de activa in dit register kan door de regulator worden gebruikt om een maximaal toegestaan inkomen voor de netwerkbeheerder te bepalen.

1. Inleiding

Hernieuwbare waterstof biedt nieuwe mogelijkheden om de energietransitie van bepaalde sectoren te realiseren. Naast de verdere opschaling van de productie en het rechtstreeks verbruik van hernieuwbare elektriciteit, heeft de federale regering daarom grote ambities voor waterstof en zijn afgeleide moleculen, met name in de industrie en de transportsector, zoals aangekondigd in de federale waterstofvisie en -strategie gepubliceerd op 29 oktober 2021.

Deze ambities vereisen de ontwikkeling van een robuuste waterstofmarkt ondersteund door de uitbreiding van de vervoersinfrastructuur voor waterstof. De federale Minister van Energie is ervan overtuigd dat een dergelijk waterstofnet een essentiële faciliteit zal worden voor het toekomstige energiesysteem. Zij deelt de mening van vele stakeholders dat het vervoer van waterstof per pijpleiding gereguleerd moet worden om vrije toegang tot dit net aan niet-discriminerende voorwaarden te kunnen garanderen.

Dergelijke regulering kan verschillende vormen aannemen. In deze nota beschrijft de Minister van Energie de regelgevende principes en keuzes die zij wenst te maken om het vervoer van waterstof per pijpleiding te reguleren. Alle betrokken partijen worden uitgenodigd hun feedback op dit document, en in het bijzonder op de vragen gesteld in hoofdstuk 5, te delen met de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie. Deze feedback zal gebruikt worden om de verwachtingen van de betrokken actoren ten aanzien van de voorziene regulering beter in kaart te kunnen brengen en om deze regulering waar nodig bij te sturen.

2. Algemene context

2.1. Waterstofnetwerken

Volgens het Internationaal Energieagentschap is momenteel wereldwijd ongeveer 5.000 km pijpleiding bestemd voor het vervoer van waterstof, waarvan iets meer dan 1.600 km in Europa¹. Deze is hoofdzakelijk eigendom van en wordt geëxploiteerd door industriële spelers. Het gebruik van waterstof als hernieuwbare energiedrager voor de energietransitie vereist een uitbreiding van deze infrastructuur, zowel wat de capaciteit als de geografische reikwijdte betreft. ETNSO-g's laatste Ten-Year Network Development Plan (TYNDP) schat dat in 2030 in Europa ongeveer 1.100 km aardgaspijpleiding kan worden geconverteerd voor waterstofvervoer.

Met ongeveer 570 km waterstofpijpleiding is België een historisch centrum voor de ontwikkeling van dergelijke infrastructuur². Het netwerk in België wordt grotendeels

¹ IEA, (2021), Global Hydrogen Review, <https://www.iea.org/reports/global-hydrogen-review-2021>

² CREG, (2021), Studie betreffende een regulerend kader voor vervoer van waterstof, <https://www.creg.be/nl/publicaties/studie-f2291>

geëxploiteerd door Air Liquide. Het verbindt de industriële clusters van Gent, Antwerpen, Bergen en Charleroi, evenals andere netwerken in Frankrijk en Nederland.

De aanwezigheid van een dergelijk netwerk op het nationale grondgebied maakt de Belgische context uniek in vergelijking met andere Europese landen. Dit kan de ontwikkeling van een backbone met open toegang vergemakkelijken, mits voldoende aandacht wordt besteed aan de bestaande spelers en netwerken. Er zijn ook extra pijpleidingen (nieuw aangelegde en/of geconverteerde aardgaspijpleidingen) nodig om deze energiedrager zo dicht mogelijk bij de (toekomstige) vraag te brengen. De integratie van bestaande netwerken met nieuw ontwikkelde netwerken is van cruciaal belang om deze kans optimaal te benutten.

2.2. Regulerende context

Op 8 juli 2020 **publiceerde de Europese Commissie haar waterstofstrategie**³. Deze trekt de krijtlijnen voor de ontwikkeling van waterstof als energievector in Europa en voor de bijhorende organisatie van de waterstofmarkt, inclusief de uitbouw van de nodige waterstof(vervoers)infrastructuur. De Europese Commissie geeft daarbij aan dat dergelijke infrastructuur vrij en zonder discriminatie toegankelijk moet zijn om de ontwikkeling van een liquide waterstofmarkt met voldoende mededinging te faciliteren.

Sindsdien hebben meerdere publieke instellingen zich al uitgesproken over de mate waarin en de manier waarop de Europese waterstofmarkt en met name waterstofvervoersnetten moeten worden gereguleerd. We schetsen hieronder de belangrijkste uitgangspunten en oriëntaties van een aantal toonaangevende actoren.

In hun gezamenlijke **White Paper over de regulering van waterstofnetten** vertrekken **ACER en CEER**⁴ vanuit de vaststelling dat de markt en infrastructuur voor waterstof als energievector nog in belangrijke mate moet worden ontwikkeld, terwijl voor aardgas en elektriciteit reeds uitgebreide netwerken bestonden toen hiervoor geleidelijk regelgeving werd ingevoerd. Dit verantwoordt om in de uitwerking van het regelgevend kader voor waterstofnetten af te wijken van het kader dat voor aardgas en elektriciteit historisch tot stand kwam. ACER en CEER wijzen op het belang van regulering in netwerksectoren, waar ex post bijsturing via het mededingingsrecht immers niet volstaat om potentieel misbruik van een dominante positie te voorkomen. Specifiek voor waterstofnetwerken bevelen ACER en CEER aan om een dynamische en gefaseerde vorm van regulering toe te passen, gebaseerd op marktmonitoring door de nationale regulatoren en op het ritme van de zich ontwikkelende waterstofmarkt. Tegelijk is het belangrijk investeerders de nodige zekerheid te bieden door meteen de leidende reguleringsprincipes en de voorziene timing te verduidelijken (o.a. third-party access, ontvlechting, transparantie, toezicht). Ook voor de aanpak van bestaande industriële (B2B) punt-tot-punt waterstofnetwerken moet snel duidelijkheid worden verstrekt. Tot slot bevelen ACER en CEER aan kostenreflectieve tarieven te hanteren, waarbij de

³ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-system-integration/hydrogen_en

⁴ <https://documents.acer.europa.eu/Media/News/Pages/ACER-and-CEER-recommend-when-and-how-to-regulate-pure-hydrogen-networks.aspx>

Regulatory Asset Bases (RABs) voor waterstof en aardgas gescheiden blijven en kruissubsidiëring wordt vermeden.

In hun **Joint Position Paper on the regulatory framework for hydrogen** van september 2021 deelden de lidstaten van het **Pentalateraal Energieforum** hun gezamenlijke aanbevelingen over de regulering van de waterstofmarkt mee aan de Europese beleidsmakers⁵. De Pentalanden dringen erop aan nationale overheden voldoende flexibiliteit te laten om, in functie van de lokale context en marktontwikkeling, het regelgevend kader op nationaal niveau op hun eigen tempo te ontwikkelen. Daarnaast bestaat er een brede consensus over de nood om op korte termijn de richtsnoeren voor regulering van waterstofnetten op Europees niveau vast te leggen. Commerciële waterstofnetwerken met een B2B-karakter, die vaak gekoppeld zijn aan langetermijncontracten, kunnen onder strikte voorwaarden worden vrijgesteld van regulering, al mag dit op langere termijn de verbinding van lokale waterstofclusters niet verhinderen. Waar voor bestaande netwerken een overgangsregeling geschikt lijkt, kunnen vrijstellingen voor toekomstige netwerken worden gebaseerd op de kaders voor directe lijnen en gesloten distributienetten voor andere energievectoren. Tot slot wordt ook gewezen op het belang van een geïntegreerde netwerkplanning tussen elektriciteit en waterstof, alsook afstemming met aardgas om de herbestemming van aardgaspijpleidingen te bevorderen.

Op 29 oktober bracht de federale regering haar **federale waterstofvisie en –strategie** uit⁶, voortbouwend op de studie **The role of clean gas in a climate neutral Belgium** die eerder werd uitgevoerd in opdracht van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie⁷. De uitbouw van een robuuste waterstofmarkt en de bijhorende graduele ontwikkeling van Europees geïnterconnecteerde, niet-discriminatoire toegankelijke waterstofvervoersinfrastructuur worden hierin centraal gesteld. Een eerste fase hiervan wordt uitgevoerd met de bouw en/of herbestemming van pijpleidingen voor het vervoer van waterstof, gedeeltelijk gefinancierd door een budget van 95 miljoen euro in het kader van het Belgische Nationaal plan voor herstel en veerkracht. Ook de invoering van regulering voor het vervoer van waterstof per pijpleiding, waarop deze nota en de bijhorende publieke consultatie gericht zijn, zal de ontwikkeling van deze infrastructuur ondersteunen.

Op vraag van de Minister van Energie analyseerde de **CREG** in haar **studie betreffende een regulerend kader voor vervoer van waterstof**⁸ de huidige toestand en de toekomstige perspectieven van de Belgische waterstofmarkt om de nood aan regulering ervan te

5

https://benelux.int/files/9516/3273/7777/Joint_Penta_Position_Paper_on_the_regulatory_framework_for_hydrogen_Final_20210910_Signatories_with_logo.pdf

⁶ <https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/transition-energetique/strategie-nationale-belge-pour>

⁷ <https://economie.fgov.be/fr/publications/le-role-des-vecteurs>

⁸ <https://www.creg.be/fr/publications/etude-f229>

onderzoeken. Dit document werd gepubliceerd op 8 november 2021 en brengt o.a. de volgende drie belangrijke boodschappen:

- Eerst en vooral benadrukt de CREG dat de productiewijze en bestemming van de vervoerde waterstof geen impact hebben op de chemische en fysieke kenmerken van de moleculen. Deze aspecten kunnen dus niet gebruikt worden om de ontwikkeling van aparte markten te verantwoorden. Ook is de CREG van mening dat één unieke gaskwaliteitsstandaard op het net gegarandeerd moet worden. Deze dient afgestemd te zijn met onze buurlanden.
- Ten tweede stelt de CREG het bestaan vast van een aantal obstakels in de waterstofmarkt (cf. punt 148 van deze studie) die het behalen van de reeds aangekondigde Belgische doelstellingen inzake waterstof belemmeren, waaronder de doelstellingen om enerzijds leider in waterstoftechnologie en anderzijds import- en doorvoerhub voor hernieuwbare moleculen in Europa te worden. De CREG beveelt de geleidelijke introductie van een regulerend kader aan dat regulated third-party access, transparante tarieven, een gecoördineerde aanpak inzake toekomstige investeringen, niet-discriminatie en ontvlechting tussen het netbeheer en andere activiteiten voorziet, in functie van het Europese kader.
- Ten slotte blijven uitzonderingen voor specifieke bestaande installaties en/of directe lijnen mogelijk, onder specifieke en duidelijke voorwaarden.

In het algemeen is de CREG van mening dat een gereguleerd toezicht de kostenefficiëntie van het toekomstig systeem moet garanderen en onnodige investeringen moet vermijden.

De **Europese Commissie** heeft op 15 december 2021 haar "**Gaspakket**"⁹ gepubliceerd, met onder meer een voorstel tot herziening van Richtlijn 2009/73/EG en een voorstel tot herziening van Verordening 715/2009 om de interne markt voor hernieuwbare gassen en waterstof te organiseren. Deze voorstellen vormen het eerste formele standpunt van de Europese Commissie over de regulering van de waterstofmarkt en het gewenste reguleringsmodel. Over deze documenten zal met de Raad en het Europees Parlement worden onderhandeld voordat ze worden aangenomen. De bepalingen vervat in het gaspakket kunnen dus nog evolueren.

Het Gaspakket leunt sterk op de bestaande maatregelen voor het vervoer, de opslag en de invoer van aardgas om de waterstofmarkt te reguleren. Met name wordt voorgesteld een verticale ontvlechting op te leggen tussen het vervoer van waterstof enerzijds en de productie en levering ervan anderzijds, alsook een horizontale ontvlechting tussen het vervoer van waterstof en andere energiedragers. De modellen voor verticale ontvlechting die voor aardgas worden gebruikt, worden opnieuw toegepast voor waterstof, met een voorkeur voor het OU-model en een schrapping van het ITO-model na 2030. Het Gaspakket voorziet ook in een niet-discriminerende behandeling van alle gebruikers van infrastructuur voor het vervoer, de invoer en de opslag van waterstof op grond van onderhandelde

⁹ https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/market-legislation/hydrogen-and-decarbonised-gas-market-package_en

tarieven voor invoer (negotiated TPA) en gereguleerde tarieven voor vervoer en opslag (regulated TPA). Bepaalde uitzonderingen op de ontvlechtigings- en TPA-verplichtingen worden overwogen voor bestaande netwerken en geografisch beperkte netwerken.

3. Doelstellingen

Het is noodzakelijk nu al een regelgevend kader voor het vervoer van waterstof via pijpleidingen uit te werken, om de ontwikkeling van de waterstofmarkt te ondersteunen en de voordelen ervan voor de energietransitie te benutten. Op basis van de hierboven ontwikkelde elementen kan België een voortrekkersrol spelen. Wachten op de definitieve goedkeuring van het Gaspakket (dat allicht niet vóór 2025 in nationaal recht kan worden omgezet) is niet wenselijk omdat dit de ontwikkeling van de waterstofmarkt in België zou vertragen.

Dit initiatief is erop gericht een snelle en efficiënte ontwikkeling van de Belgische waterstofmarkt te vergemakkelijken, investeringen in waterstofinfrastructuur aan te moedigen en grensoverschrijdende handel in waterstof te bevorderen. Uit deze algemene en overkoepelende doelstelling vloeien zes concretere doelstellingen voort, die hieronder worden voorgesteld en beargumenteerd.

1. Eén unieke beheerder aanduiden die de vervoersinfrastructuur voor waterstof uitbaat, de netontwikkelingsplannen uitwerkt en de commerciële relaties inzake waterstofvervoer per pijpleiding beheerst. Hij garandeert niet-discriminerende en open toegang tot het waterstofvervoersnet, biedt transparante tarieven aan en wordt ontvlechten van de productie en levering van waterstofmoleculen. De keuze voor één unieke beheerder moet efficiëntiewinsten in de uitvoering van deze taken garanderen en cherry-picking van de meer winstgevende waterstofvervoersactiviteiten tegengaan en wordt verantwoord door de beperkte oppervlakte van ons land;
2. De federale waterstofstrategie ondersteunen door een regelgevend kader te creëren dat bevorderlijk is voor de ontwikkeling van een robuuste waterstofmarkt en de positionering van België als invoer- en doorvoerhub voor hernieuwbare moleculen. Dit impliceert onder meer een efficiënte en verantwoorde investeringsplanning afgestemd op andere energievervoersinfrastructuur;
3. Bestaande marktdeelnemers en hun infrastructuur in het regelgevend kader integreren met respect voor hun lopende contracten. Integratie van de bestaande infrastructuur kan immers de ontwikkeling van een waterstofbackbone vergemakkelijken en versnellen;
4. De voordelen benutten van de herbestemming van bepaalde bestaande aardgasinfrastructuur, zowel financieel als organisatorisch (bv. in het kader van vergunningen en het bepalen van nieuwe tracés);
5. Een eenvoudig en duidelijk kader scheppen dat bijkomende en onnodige werklast vermijdt en dat mee kan evolueren met de evoluerende noden van de ontwikkelende markt;

6. Het regelgevend model van meet af aan afstemmen op de algemene richtsnoeren van de Europese Commissie, zodat na definitieve aanneming van het Gaspakket zo weinig mogelijk wijzigingen in het model moeten worden aangebracht.

4. Beoogd regelgevend model

In de volgende punten wordt het beoogde model voor de regulering van het vervoer van waterstof via pijpleidingen uitgewerkt, dat ter openbare raadpleging wordt voorgelegd.

4.1. Hydrogen network operator (HNO)

Eén enkele beheerder van het waterstofvervoersnet wordt aangeduid, en hierna "HNO" genoemd (Hydrogen Network Operator).

4.1.1. Rol en verantwoordelijkheden

De HNO is verantwoordelijk voor de volgende taken

- Het waterstofvervoersnet op een veilige en economisch verantwoorde wijze beheren, onderhouden en ontwikkelen;
- Garanderen dat de capaciteit van het netwerk kan voldoen aan de vraag op lange termijn, beoordeeld op basis van redelijke hypothesen (zie afdeling 4.4), met inbegrip van de ontwikkeling van interconnecties met andere waterstofpijpleidingnetwerken, invoerterminals en opslagfaciliteiten;
- De exploitanten van de netwerken waarmee het netwerk verbonden is, voldoende informatie verschaffen om een gecoördineerde ontwikkeling te garanderen en de interoperabiliteit van de gekoppelde netwerken mogelijk te maken;
- Niet-discriminerende toegang garanderen voor alle (potentiële) netwerkgebruikers in het kader van een gereguleerd TPA-stelsel;
- De gebruikers van het netwerk de nodige informatie verschaffen om toegang te krijgen tot de infrastructuur;
- Alle redelijke maatregelen nemen om waterstofemissies te voorkomen en de milieueffecten van zijn activiteiten te beperken;
- De secundaire markt organiseren waar netwerkgebruikers onderling capaciteit en flexibiliteit verhandelen
- Voldoen aan de eisen die de regulator stelt in het kader van zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden zoals beschreven in afdeling 4.9.

De HNO is de enige actor die gemachtigd is waterstoftransportinfrastructuur via pijpleidingen te beheren, behalve in de gevallen beschreven in afdeling 4.2.

4.1.2. Verticale ontvlechting

Elke juridische entiteit die eigenaar en/of beheerder is van infrastructuur voor het transport van waterstof per pijpleiding moet op dezelfde wijze als een TSO voor aardgas worden ontvlochten van de activiteiten van productie en levering van waterstofmoleculen, volgens het model van Ownership Unbundling, zoals voorgesteld door de Europese Commissie in het Gaspakket via haar voorstel tot herziening van Richtlijn 2009/73/EG. Dit houdt in dat

eenzelfde persoon noch direct noch indirect een recht of zeggenschap kan uitoefenen over zowel de HNO of een rechtspersoon die beschikt over infrastructuur voor het vervoer van waterstof via pijpleidingen als over een onderneming die actief is in de productie of levering van waterstofmoleculen. De uitzonderingen op deze regel worden beschreven in afdeling 4.2. Hetzelfde ontvlechtigingsbeginsel wordt op een sectoroverschrijdende manier toegepast ten aanzien van de productie en levering van elektriciteit en aardgas.

4.1.3. Horizontale ontvlechting en scheiding van rekeningen

De waterstofvervoersactiviteiten van de HNO moeten juridisch worden gescheiden van alle andere door de HNO ontwikkelde activiteiten, om kruissubsidiëring te voorkomen. Eenzelfde groep kan echter wel zowel het waterstoftransportnetwerk als de infrastructuur voor de opslag of invoer van waterstof beheren, mits dit in juridisch gescheiden entiteiten gebeurt en de groep nooit betrokken is bij de verkoop van waterstofmoleculen. Hetzelfde geldt voor het beheer van het aardgasvervoersnet, dat moet worden uitgevoerd door een juridische entiteit die losstaat van de HNO.

Deze horizontale ontvlechtigingsvoorwaarden volgen uit een strikte interpretatie van de voorstellen van de Europese Commissie in het Gaspakket. De bedoeling hiervan is te voorkomen dat een nieuwe certificerings- en aanwijzingsprocedure voor de HNO nodig zou zijn als de Europese voorschriften tijdens het onderhandelingsproces worden gewijzigd..

4.1.4. Certificering van kandidaat-HNO's

Elke onderneming die pijpleidinginfrastructuur voor het vervoer van waterstof wenst te beheren waarvoor verticale en/of horizontale ontvlechtigingsverplichtingen gelden, moet eerst door de regulator worden gecertificeerd om te bevestigen dat haar juridische en organisatorische structuur aan de toepasselijke voorschriften voldoet.

Elk bedrijf kan certificering aanvragen bij de regulator, die binnen 60 dagen een besluit moet nemen. Er wordt benadrukt dat deze certificeringsprocedure zal worden bijgewerkt nadat het Gaspakket definitief is aangenomen, omdat dit pakket voorziet in een procedure waarbij voorlopige certificeringsbesluiten voor advies aan de Europese Commissie worden ter kennis gebracht.

4.1.5. Aanduiding van de HNO

In deze nota wordt geen voorafname gemaakt over wie als HNO zal worden aangeduid. Deze aanduiding zal gebeuren volgens een transparant en onpartijdig proces dat de volgende stappen omvat:

- Oproep tot het indienen van kandidaturen;
- Indiening van kandidaturen bij de regulator;
- Beoordeling van de kandidaturen door de regulator en voorlegging van een advies aan de Minister van Energie;
- Aanduiding van de HNO door de Minister van Energie.

De aanduiding van de HNO zal worden georganiseerd na de goedkeuring door het Parlement van het wetsontwerp tot vaststelling van de regelgeving voor het vervoer van

waterstof via pijpleidingen. Om zich kandidaat te kunnen stellen, moeten kandidaat-HNO's voorafgaand een aanvraag tot certificering hebben ingediend bij de regulator (zie afdeling 4.1.4).

4.2. Vrijstellingen en overgangsmatregelen

Deze regelgeving is van toepassing op alle installaties voor het vervoer van waterstof per pijpleiding. Er zijn twee uitzonderingen op deze regel, die hieronder nader worden toegelicht.

4.2.1. Directe leidingen

Een leiding wordt als "direct" beschouwd als zij twee geïsoleerde injectie- en/of afnamepunten met elkaar verbindt over een beperkte afstand. Een injectie- en/of afnamepunt wordt als "geïsoleerd" beschouwd als het aan de volgende voorwaarden voldoet

- Het injectie- en/of afnamepunt is niet verbonden met een andere installatie voor het vervoer van waterstof per pijpleiding dan de directe leiding;
- Het injectie- en/of afnamepunt bevindt zich ver van het waterstofvervoersnet.

Uitbaters van directe leidingen voor het vervoer van waterstof kunnen worden vrijgesteld van de verplichtingen tot TPA- en tot verticale en horizontale ontvlechting van hun activiteiten. Bovendien kunnen deze leidingen worden beheerd door andere marktdeelnemers dan de HNO. Deze vrijstelling is afhankelijk van de goedkeuring van de regulator die bevestigt dat het project een directe leiding betreft en dat het tracé niet nuttig is voor de ontwikkeling van het waterstofvervoersnet. Deze vrijstelling geldt niet voor directe leidingen die door de HNO worden beheerd.

De regulator kan besluiten deze vrijstelling in te trekken wanneer zich een van de volgende situaties voordoet:

- De directe leiding wordt aangesloten op een waterstofvervoersnet, zodat de leiding niet langer als "direct" kan worden beschouwd;
- De directe leiding vergemakkelijkt de aansluiting op het waterstofvervoersnet van een actor die daar om verzoekt onder de gereguleerde toegangsvoorwaarden die van toepassing zijn op het netwerk dat beheerd wordt door de HNO;
- De regulator kan aantonen dat de uitbater van de directe leiding niet heeft voldaan aan de verplichtingen die hem in het kader van deze vrijstelling zijn opgelegd.

In deze gevallen moet de betrokken leiding in het reguleringsmodel worden geïntegreerd onder dezelfde voorwaarden die gelden voor bestaande spelers na de overgangperiode (doorverkoop aan de HNO of aanwijzing van de HNO voor het beheer ervan, zie afdeling 4.2.2).

Er wordt op gewezen dat de Europese Commissie in het Gaspakket voorstelt directe leidingen niet vrij te stellen van de verplichtingen inzake gereguleerde TPA. Indien dit inderdaad het geval wordt in de definitieve versie van de herziene richtlijn, dan zullen uitbaters en gebruikers van directe leidingen aan een dergelijke eis moeten voldoen.

4.2.2. Bestaande waterstofnetwerken

De term "bestaand netwerk" verwijst naar de infrastructuur van waterstofpijpleidingen die op het moment van de invoering van deze regelgeving reeds in gebruik is.

Gedurende een overgangperiode tot uiterlijk 31 december 2030 zijn de bestaande netwerken vrijgesteld van de verplichtingen in verband met ontvlechting (verticaal en horizontaal) en kunnen zij door een andere actor dan de HNO worden beheerd. Deze vrijstelling is voorzien om de eigenaars van bestaande netwerken op het moment van inwerkingtreding van deze regelgeving in staat te stellen hun eigendom te behouden en deze te blijven uitbaten om hun klanten de diensten te leveren waartoe zij zich in hun lopende contracten hebben verbonden.

In het kader van deze vrijstelling moet de beheerder van het bestaande netwerk voldoen aan de volgende verplichtingen:

- De resterende vervoerscapaciteit die zijn netwerk onder normale en veilige bedrijfsomstandigheden kan vervoeren, bekend maken;
- De resterende vervoerscapaciteit ter beschikking stellen van de markt en van belangstellende derden onder niet-discriminerende, onderhandelde toegangsvoorwaarden (negotiated TPA). De beheerder onderneemt de nodige stappen om nieuwe klanten aan te sluiten die op dergelijke diensten beroep willen doen. De beheerder kan echter nieuwe aansluitingen op zijn infrastructuur weigeren die zouden leiden tot het vervallen van deze vrijstelling (cf. onderstaande voorwaarden);
- Aan de regulator verantwoording afleggen over de berekening van de resterende vervoerscapaciteit die ter beschikking van de markt wordt gesteld, op basis van de volumes geleverd in het kader van de lopende contracten en de technische vervoerscapaciteit van zijn netwerk.

Deze vrijstelling vervalt automatisch op 31 december 2030, of eerder indien zich een van de volgende situaties voordoet:

- Indien de eigenaar van de infrastructuur daarom verzoekt en de regulator ermee instemt na onderzoek van het dossier;
- Indien de infrastructuur wordt doorverkocht aan een rechtspersoon waarvan het aandeelhouderschap, rechtstreeks of onrechtstreeks, niet langer volledig in handen is van de groep(en) die eigenaar is (zijn) van de infrastructuur op het moment van inwerkingtreding van deze regelgeving;
- Indien de infrastructuur verbonden wordt met een ander net voor het vervoer van waterstof per pijpleiding;
- Wanneer de infrastructuur wordt uitgebreid of wanneer de capaciteit ervan wordt verhoogd. De ingebruikneming van een pijpleiding die het bestaande net verbindt met één enkele actor (producent of verbruiker) wordt niet beschouwd als een uitbreiding van het net of een verhoging van de capaciteit ervan. De regulator is verantwoordelijk voor de beoordeling van deze voorwaarde geval per geval;

- Indien de regulator kan bewijzen dat de infrastructuurbeheerder de verplichtingen niet is nagekomen die hem uit hoofde van deze vrijstelling werden opgelegd.

Wanneer deze tijdelijke vrijstelling afloopt, moeten beheerders van bestaande netwerken op een van de volgende twee manieren voldoen aan de regels inzake verticale en horizontale ontvlechting:

- Hun infrastructuur doorverkopen aan de HNO, die daardoor eigenaar en beheerder van deze infrastructuur wordt. Deze infrastructuren worden dan volledig geïntegreerd in het reguleringsmodel, op dezelfde wijze als nieuw gebouwde infrastructuur, en genieten niet langer van enige vrijstelling;
- De HNO aanwijzen om hun infrastructuur te beheren en te onderhouden onder voorwaarden vergelijkbaar met het ISO-model voor aardgas zoals beschreven in artikel 14 van Richtlijn 2009/73/EG. Deze mogelijkheid wordt inderdaad door de Europese Commissie voorgesteld in het kader van het Gaspakket. In een dergelijk geval wordt de eigenaar van het bestaande netwerk vergoed in functie van de inkomsten die op grond van het beheer van zijn infrastructuur worden gegenereerd. Deze inkomsten worden berekend op basis van een methode om de risico's en opbrengsten toe te wijzen, die door de regulator is vastgesteld om het aandeel van de inkomsten van de HNO te bepalen dat aan het overeenkomstige netwerk kan worden toegerekend (zie afdeling 4.6). Bovendien kunnen volumes die worden geleverd in het kader van contracten die bij het verstrijken van de overgangperiode van kracht zijn, in aanmerking komen voor een tarief waarover met de HNO is onderhandeld in plaats van het gereguleerde tarief, mits de regulator daarmee instemt.

4.3. Principes voor regulering van import en opslag

Naast een netwerkinfrastructuur vereist een robuuste waterstofmarkt eveneens de ontwikkeling van andere assets zoals import- of opslaginfrastructuur. De voorziene mate van regulering (met name betreffende unbundling en TPA) hangt samen met specifieke karakteristieken zoals het essentieel karakter van deze infrastructuur, de duplicerbaarheid ervan, het strategisch belang voor de bevoorradingszekerheid en de efficiënte uitbating van de netwerkinfrastructuur.

4.3.1. Import

Onder importinfrastructuur wordt verstaan 'infrastructuur die de import van waterstof mogelijk maakt, in de vorm van pure waterstof, LOHC of waterstofderivaten zoals e-ammoniak'. Daaronder vallen dus onder meer importterminals en installaties voor de conversie van de waterstofdrager naar gasvormige waterstof.

In de eerste fase van de ontwikkeling van de waterstofmarkt zal importinfrastructuur bijdragen aan de opkomst van een robuuste markt en voldoende mededinging tussen marktspelers mogelijk maken. In de latere fases zal deze infrastructuur noodzakelijk zijn voor het garanderen van onze energiebevoorradingszekerheid.

Alle marktactoren kunnen dergelijke infrastructuur bouwen en/of uitbaten. Een aan de HNO verbonden onderneming wordt ook toegestaan eigenaar en/of uitbater te zijn van dergelijke infrastructuur voor zover de deze onderneming op geen enkel moment moleculen verkoopt.

De regulator stelt de algemene principes van de tariefmethodologie vast voor de verkoop van importcapaciteit van installaties die aangesloten zijn aan het net uitgebaat door de HNO. Deze tariefmethodologie kan bijvoorbeeld gebaseerd zijn op een negotiated TPA of een veilingmechanisme en wordt ten minste om de 4 jaar vernieuwd.

4.3.2. Opslag

In het Gaspakket stelt de Europese Commissie voor een gereguleerde TPA-verplichting op te leggen aan grote infrastructuren voor waterstofopslag. Dit lijkt in het bijzonder nuttig voor grote infrastructuur die moeilijk te repliceren zijn en weinig of geen replicatie kennen, zoals ondergrondse infrastructuur, omdat allicht het kleine aantal soortgelijke installaties niet zal volstaan om voldoende concurrentie tussen beheerders ervan te garanderen. Dit initiatief wordt verderop Europees niveau besproken.

Het lijkt echter niet gepast om het beheer van dergelijke infrastructuur in het huidige vroege stadium van de marktontwikkeling al te reguleren. Daarom wordt niet voorzien om in dit stadium al specifieke voorwaarden op te leggen.

4.4. Netwerkontwikkelingsplan

Het netwerkontwikkelingsplan (NOP) wordt om de twee jaar door de HNO opgesteld onder toezicht van de regulator. De vereiste investeringen in de waterstofpijpleidinginfrastructuur worden daarbij in kaart gebracht voor een periode van 10 jaar. Het plan is gebaseerd op verschillende scenario's, een kosten-batenanalyse en een "open season"-procedure. De gebruikte scenario's moeten in overeenstemming zijn met de Europese scenario's en de Belgische klimaatdoelstellingen, en moeten worden goedgekeurd door de Minister van Energie.

De scenario's worden door de HNO ontwikkeld op basis van de volgende elementen:

- Overleg met de Belgische vervoersnetbeheerders voor elektriciteit, aardgas en (in voorkomend geval) CO₂, dat in de mate van het mogelijke moet leiden tot gemeenschappelijke scenario's voor de ontwikkeling van hun respectieve netontwikkelingsplannen;
- De laatste ontwikkelingen op het gebied van de planning van waterstof-, aardgas-, elektriciteits- en CO₂-netwerken op Europees niveau;
- De klimaatdoelstellingen van België en de Europese Unie;
- Een openbare raadpleging over de intenties inzake het gebruik van de infrastructuur (volumes en injectiepunten) en over de door de marktdeelnemers gewenste nieuwe investeringen. Deze raadpleging wordt gepubliceerd op de website van de HNO en blijft minimaal één maand open. De eigenaars van waterstofvervoersinfrastructuur op Belgisch grondgebied, de klanten van de HNO en de HNO's van de buurlanden

worden door de HNO persoonlijk uitgenodigd om aan deze openbare raadpleging deel te nemen.

De regulator ziet toe op de opstelling van het NOP en is betrokken vanaf de uitwerking van de scenario's. Hij brengt advies uit aan de minister van Energie over de algemene kwaliteit van het NOP, de inhoud en het proces dat werd gevolgd voor de opstelling ervan.

Het NOP wordt op basis van het advies van de regulator ter goedkeuring voorgelegd aan de Minister van Energie. Na goedkeuring ervan is de HNO verantwoordelijk voor de uitvoering van de projecten van het plan en voor het nemen van adequate voorbereidende maatregelen. redelijk op voorhand Indien nieuwe elementen vervolgens de conclusies van het NOP wijzigen, dient de HNO een wijzigingsvoorstel ter goedkeuring in bij de Minister van Energie, op basis van een advies van de regulator.

4.5. Netwerktarieven

De tarieven voor de toegang tot het waterstofvervoersnet vormen een van de voorwaarden waaronder de marktdeelnemers dit netwerk kunnen gebruiken. De HNO legt een tariefvoorstel ter goedkeuring voor aan de regulator, uitgewerkt op basis van de door de regulator vastgestelde tariefmethodologie. Deze tariefmethodologie wordt vastgesteld overeenkomstig de in de wet vastgestelde richtsnoeren en na overleg met de HNO. Zowel de tariefmethodologie als de tarieven zelf worden geactualiseerd vóór elke nieuwe tariefperiode, d.w.z. om de vier jaar. De regulator kan in zijn tariefmethodologie voorzien in een onderhandelde (niet gereguleerde) TPA voor directe leidingen die door de HNO zouden worden beheerd.

4.6. Vergoeding en kasstromen

4.6.1. Verdeling van inkomsten

Wanneer eigenaars van bestaande infrastructuur ervoor kiezen de HNO aan te wijzen als beheerder van hun infrastructuur, maar zelf de eigendom ervan behouden, is een methode voor de toewijzing van de inkomsten vereist om de verschillende delen van de infrastructuur op billijke wijze te vergoeden. Deze toewijzing gebeurt als volgt:

- De netwerktarieven worden aangerekend door de HNO aan de gebruikers van de waterstofvervoersinfrastructuur die hij beheert;
- Op basis van deze inkomsten wordt de HNO in de eerste plaats vergoed voor zijn diensten op het vlak van dispatching van de volumes, het beheer en het onderhoud van de ter beschikking gestelde infrastructuur en vermarkting van de capaciteit op basis van een 'cost+'-model. Dit houdt in dat alle kosten in verband met deze activiteiten door de regulator moeten worden gevalideerd om te kunnen worden vergoed. De regulator kan financiële incentives voorzien om uitmuntende dienstverlening te belonen;
- De resterende inkomsten worden verdeeld onder de eigenaars van de infrastructuur die beschikbaar wordt gesteld op basis van een door de regulator vastgestelde methodologie. Deze methodologie moet streven naar een eerlijke verdeling van de

inkomsten over de verschillende eigenaars van infrastructuur, en kan voorzien in solidariteitsmechanismen om investeerders meer garanties te bieden voor toekomstige inkomsten. De methodologie moet elk risico van misbruik van machtspositie door de HNO voorkomen bij de dispatching van de volumes wanneer concurrerende pijpleidingen eigendom zijn van verschillende marktdeelnemers.

Wanneer de HNO alleen pijpleidingen beheert die hij in eigendom heeft, is deze toewijzingsmethode a priori niet nodig. Het wordt aan de regulator overgelaten om in dat geval al dan niet een dergelijke methode vast te stellen.

4.6.2. Regulatory account

De jaarlijkse inkomsten van de eigenaars van infrastructuur (waartoe ook de HNO kan behoren) uit het beheer van hun faciliteiten door de HNO en de inkomsten van de HNO voor verrichte beheersdiensten zijn beperkt tot een toegestane opbrengst die overeenkomstig de tariefmethodologie wordt vastgesteld. Het rendement voor investeerders is beperkt tot een bepaald percentage van de waarde van hun Regulatory Asset Base (RAB). Deze grens wordt door de regulator vastgesteld. De waarde van de RAB is de contante waarde van de activa van elke eigenaar van infrastructuur, die jaarlijks worden afgeschreven. De RAB wordt up-to-date gehouden door de eigenaars van de infrastructuur onder toezicht van de regulators. De (extra) inkomsten boven deze toegestane inkomsten worden op een afzonderlijke rekening op naam van de HNO gestort (regulatory account).

Het gebruik van de regulatory account is onderworpen aan de controle van de regulator. De bedragen die op deze rekening worden gestort, moeten in het algemeen worden gebruikt om de nettarieven in latere tariefperiodes te verlagen, zodat de tarieven de kosten voor de ontwikkeling en het beheer van het netwerk reflecteren.

In specifieke situaties kan het gebruik van de regulatory account ter ondersteuning van de ontwikkeling van het waterstofvervoersnetwerk maatschappelijke baten opleveren door de aanleg ervan te versnellen en een snellere aansluiting van nieuwe gebruikers mogelijk te maken. Daarom kan de Minister van Energie het gebruik van de rekening goedkeuren om nieuwe investeringen te ondersteunen volgens de modaliteiten van het NOP (zie afdeling 4.4) als aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- De HNO stelt de precieze modaliteiten voor het gebruik van de regulatory account voor in zijn voorstel van NOP dat ter goedkeuring aan de Minister van Energie wordt voorgelegd;
- De regulator brengt, in het kader van zijn advies over het NOP dat aan de Minister van Energie wordt overgemaakt, een positief advies uit over het gebruik van de regulatory account volgens deze modaliteiten;
- Het waterstofvervoersnet bevindt zich in een vroeg ontwikkelingsstadium;
- Door gebruik te maken van de regulatory account kan een nieuwe investering sneller worden uitgevoerd. Deze nieuwe investering zou hoe dan ook zijn gemaakt, zelfs zonder gebruik van de regulatory account;

- De versnelling van de inbedrijfstelling die mogelijk wordt gemaakt door het gebruik van de regulatory account komt ten goede aan ten minste twee netgebruikers;
- De geleverde voordelen zijn evenredig met het gebruik van de regulatory account in de nieuwe investering.

Wanneer de regulatory account wordt gebruikt om nieuwe investeringen te ondersteunen, moet de bijdrage van de regulatory account worden afgetrokken van de waarde van de infrastructuur wanneer deze in de RAB wordt opgenomen, zodat het kapitaal op de regulatory account niet kan worden gebruikt om de gereguleerde vergoeding van de HNO te verhogen.

4.7. Gaskwaliteitsnorm

Er wordt één enkele waterstofkwaliteitsnorm gehanteerd voor de gehele infrastructuur voor het vervoer van waterstof. Deze norm wordt door de HNO vastgesteld na overleg met de gebruikers van het Belgische net en de beheerders van de waterstofnetten in onze buurlanden en op basis van het advies van de regulator. De HNO garandeert dat aan deze norm wordt voldaan. Voor bepaalde leidingen kan van deze kwaliteitsnorm worden afgeweken mits met de betrokken gebruikers wordt overlegd en de regulator een positief advies uitbrengt.

4.8. Productie- en leveringsvergunningen

Vergunningen voor de productie en/of levering van waterstof zouden kunnen worden opgelegd om een kwalitatieve productie en/of levering te garanderen en misbruiken te voorkomen. Zonder afbreuk te doen aan het toepassingsgebied van de op vandaag reeds bestaande vergunningen, zoals voor de productie en levering van aardgas en elektriciteit, zal nader geanalyseerd worden of het opportuun is een specifiek vergunningssysteem voor de waterstofmarkt in te voeren. Hierbij zal rekening worden gehouden met het vroeg stadium van de ontwikkeling van deze waterstofmarkt.

4.9. Rol van de regulator

Gezien haar rol bij de regulering van de elektriciteits- en aardgasmarkten, lijkt de CREG de juiste actor om een soortgelijke rol te spelen voor de waterstofmarkt. Deze rol omvat onder meer de volgende taken en verantwoordelijkheden:

- Certificering van kandidaat-HNO's, en voortdurende controle op de naleving van deze eisen;
- Beoordeling van de kandidaturen van de kandidaat-HNO's;
- Beoordeling en toekenning van vrijstellingen van de vereisten inzake verticale en horizontale ontvlechting overeenkomstig de hierboven uiteengezette regels;
- Netwerkontwikkelingsplan: toezicht op de ontwikkeling, evaluatie van de inhoud en toezicht op de uitvoering;
- Tarieven en vergoedingen;

- Vaststelling van tariefmethodologieën voor waterstofvervoersinfrastructuur die wordt beheerd door en/of eigendom is van de HNO, en voor waterstofinvoerinfrastructuur die onder een TPA-verplichting valt;
- Goedkeuring van het tariefvoorstel van de HNO voor waterstofvervoersinfrastructuur die onderworpen is aan een gereguleerde TPA-verplichting;
- Toezicht op en controle van de voorwaarden en tarieven die worden aangeboden aan gebruikers van bestaande netwerken en rechtstreekse waterstofvervoersleidingen die niet worden beheerd door de HNO;
- Vaststelling van de methode voor de verdeling van de inkomsten tussen de eigenaars van waterstofvervoersinfrastructuur die door de HNO wordt beheerd. In voorkomend geval, controle van de uitgaven van de HNO die onder de "cost+"-regeling vallen;
- Monitoring en controle van RAB van de infrastructuur voor het vervoer en de invoer van waterstof die onder een TPA-verplichting vallen;
- Controle van de regulatory account;
- Marktwerving: markttoezicht en -onderzoek, vaststelling van marktfalen en mogelijke remediërende maatregelen. In het kader van deze opdracht moet de regulator na elke federale verkiezing aan de Minister van Energie een verslag voorleggen over de werking van de markt en het reguleringsmodel, met aanbevelingen om de vastgestelde tekortkomingen aan te pakken;
- Vaststelling van toegangsvoorwaarden en een gedragscode voor het gebruik van infrastructuur die eigendom is van en/of beheerd wordt door de HNO, en toezicht op de toepassing ervan.

5. Openbare raadpleging

In afdeling 4 worden de belangrijkste elementen van het beoogde model voor de regulering van het vervoer van waterstof via pijpleidingen uiteengezet. Met dit document worden deze concepten ter openbare raadpleging voorgelegd. In het bijzonder worden alle belanghebbenden verzocht hun mening te geven over de volgende vragen:

1. Zijn de in afdeling 3 voorgelegde doelstellingen volgens u gerechtvaardigd? Zo niet, waarom niet?
2. Zijn er andere doelstellingen dan deze vermeld in de afdeling 3 waarmee volgens u rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van het reguleringsmodel? Zo ja, welke?
3. Beantwoordt het in afdeling 4 voorgelegde model volgens u aan de doelstellingen van afdeling 3? Zo niet, waarom niet?
4. Welke elementen van dit model vindt u bijzonder relevant?
5. Welke elementen van dit model vindt u minder geschikt?
6. Zou u aanpassingen aanbrengen aan het beoogde model? Zo ja, welke en waarom?
7. Heeft u nog andere opmerkingen?

Deze raadpleging wordt vanaf 25 januari 2022 openbaar gemaakt op de website van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie. Deelnemers wordt verzocht tot 22 februari 2022 te reageren per e-mail op het volgende adres: h2regulering@economie.fgov.be

6. Volgende stappen

Op basis van de ontvangen reacties en de hierboven beschreven aanpak zal de Minister van Energie een wetsontwerp indienen bij de regering over de regulering van het vervoer van waterstof via pijpleidingen en van de bijbehorende infrastructuur. Dit wetsontwerp kan ter stemming aan het Parlement worden voorgelegd. De aanduiding van de HNO zal vervolgens worden georganiseerd nadat het wetsontwerp door het Parlement is aangenomen.